

Kinderziekten

Hygiëne en infectiepreventie bij Adelante

Binnen onze school zijn regelmatig kinderen aanwezig die extra gevoelig zijn wanneer het gaat om hygiëne en infectiepreventie. Onze medewerkers gaan hier zorgvuldig mee om door een aantal richtlijnen te volgen waarvan we u via deze brochure op de hoogte willen stellen. Twijfelt u erover of uw kind naar school kan komen, overleg dan altijd eerst met de dagverpleging. Hiermee voorkomt u dat we alsnog bellen dat uw kind opgehaald moet worden tijdens de lesdag. Bij vragen of onduidelijkheden vinden we het fijn wanneer u meteen contact opneemt met de dagverpleging.

Kinderziekten

Ziekte is een rekbaar begrip waardoor soms discussies ontstaan of een kind met ziekteverschijnselen wel naar Adelante mag of thuis moet blijven. Bij de beslissing hierover zijn twee aspecten bepalend: het welbevinden van het zieke kind zelf en de gezondheid van de andere kinderen op de groep.

Onze medewerkers gaan hier zorgvuldig mee om door:

- Te streven naar een goede handhygiëne
- Ruimtes adequaat te reinigen en ventileren
- Alert te zijn t.a.v. kinderziekten/infecties en het afgesproken beleid te volgen (samenspraak GGD/ Adelante)
- Ouders te informeren bij aanwezigheid van een kinderziekte in de klas of de bouw.
- Bij twijfel of bij uitbraak bij meerdere kinderen te overleggen met de GGD

De richtlijnen in deze brochure worden nageleefd bij:

- Verpleegkundig kinderdagverblijf Contigo
- Verpleegkundig kinderzorghuis Contigo
- Therapeutische peutergroep Valkenburg
- Diagnose behandelgroepen audiologie
- Mytylschool Valkenburg
- Naschoolse- dagopvang Adelante

Voor de klinische afdeling zijn er andere regelgeving. Dit gaat altijd in afstemming met de revalidatiearts en infectiecommissie van Adelante. Bij twijfel moet ook altijd de infectiecommissie van Adelante benaderd worden, zij overleggen dan met de GGD.

Welbevinden van het zieke kind

Een kind dat hoge koorts heeft, regelmatig overgeeft of pijn lijdt, zal zich niet prettig voelen in een groep. Het heeft behoefte aan rust, extra verzorging en aandacht en kan het beste in een huiselijke omgeving worden opgevangen. Daarentegen kan een kind met lichte ziekteverschijnselen zoals een snotneus of huiduitslag meestal wel meedoen in de groep. Het ongemak dat het van deze verschijnselen heeft hoeft op het kinderdagverblijf niet erger te zijn dan thuis.

In twijfelgevallen zal het kind gericht geobserveerd worden:

- Speelt het kind zoals je van hem haar gewend bent?
- Reageert het op wat je zegt of doet?
- Praat het kind zoals je gewend bent?
- Voelt het warm aan?
- Huilt het vaker of langer dan anders?
- Heeft het regelmatig een natte luier?
- Gaat het naar de wc en wat is het resultaat?
- Wil het kind steeds liggen of slaapt het meer dan anders?
- Klaagt het kind over de pijn?

Deze vragen zijn niet bedoeld om een diagnose te stellen. Het gaat erom dat er beslist kan worden of het kind op de groep kan blijven, of dat de ouders en of een arts gewaarschuwd dienen te worden.

De beslissing of een kind al dan niet op de groep kan blijven wordt genomen door de groepsleiding, de verpleegkundige of bij de Mytylschool door de dagverpleging. Bij twijfel zal er overlegd worden met de locatiemanager, hoofdverpleegkundige of arts. Hierbij zal te allen tijde rekening gehouden worden of de ziekteverschijnselen gerelateerd kunnen zijn aan de aandoening van het kind.

Gezondheid van de andere kinderen

Voor de meeste infectieziekten geldt dat besmetting al plaatsgevonden heeft voordat de diagnose wordt gesteld. Eventuele besmetting heeft dan al plaatsgevonden voordat het kind daadwerkelijk ziek wordt. Binnen Adelante hanteren wij een strikt weringsbeleid (tijdelijk niet toestaan van zieke kinderen op het Adelante) ter bescherming van de kwetsbare doelgroep. Daarom zullen zieke kinderen geweerd worden zolang er nog besmettingsgevaar is. Dit om de kans op verdere verspreiding zo klein mogelijk te houden.

Verplichte melding bij de GGD van infectieziekten

Adelante doet melding bij de GGD bij het optreden van een ongewoon aantal aandoeningen van vermoedelijk infectieuze aard. Als er een ongewoon aantal zieken is met:

- Braken en/ of diarree: als er binnen één week bij 1/3 deel van de groep klachten van braken en/ of diarree zijn.
- Geelzucht: als één persoon verschijnselen van geelzucht heeft.
- Huiduitslag (vlekjes): bij twee of meer gevallen binnen twee weken in dezelfde groep.
- Schurft: als er drie personen zijn met een verdenking op schurft.
- Andere ernstige aandoeningen die vermoedelijk besmettelijk zijn: denk hierbij bijvoorbeeld aan meerdere gevallen in korte tijd van longontsteking of hersenvliesontsteking. De GGD zal na een dergelijke melding onderzoeken waardoor de aandoening wordt veroorzaakt en of maatregelen genomen moeten worden om verspreiding van de ziekte tegen te gaan.

Incubatietijd en besmettingsgevaar

Wat is het?

Incubatietijd

Dit is de tijd die verloopt tussen de besmetting en het uitbreken van de ziekte. Bijvoorbeeld: de incubatietijd van waterpokken is 3 weken. Dit betekent dat als een kind in contact komt met waterpokken, het 3 weken kan duren voordat het kind ziek wordt.

Besmettingsgevaar

Besmettingsgevaar bestaat gedurende de periode waarin het kind anderen kan besmetten. Deze periode is voor elke ziekte verschillend. Bijvoorbeeld bij waterpokken is het kind besmettelijk vanaf een dag vóór het opkomen van de eerste blaasjes totdat alle blaasjes zijn ingedroogd.

Wat kun je doen?

Besmettingsgevaar zoveel mogelijk beperken door:

- toezien op een goede hygiëne;
- erop toezien dat er regelmatig gelucht wordt;
- duidelijke regels hanteren ten aanzien van bepaalde besmettelijke ziekten, zoals diarree en krentenbaard.

Ziekten

Bof	8
Diarree	9
Gordelroos	11
Griep	12
Hand- voet en mondziekte	13
Hersenvliesontsteking (nekkrimp of meningitis)	15
Hepatitis A	16
Kinkhoest	17
Koorts	18
Koortslip	19
Koortsstuipen	20
Krentenbaard (Impetigo)	22
Mazelen	23
Middenoorontsteking en loopoor	24
Ontstoken ogen	25
Rodehond	26
Roodvonk	28
RSV	29
Schimmelinfectie	30
Schurft	31
Steenpuist	33
Verkoudheid	34
Vijfde ziekte	35
Waterpokken	36
Waterwratten	37
Zesde ziekte	38

De bof

Wat is het?

Bof (parotitis epidemica) wordt veroorzaakt door het bofvirus. Het is een besmettelijke ziekte, die gekenmerkt wordt door een ontsteking van de speekselklier bij het oor. Mensen kunnen elkaar besmetten door hoesten en niezen. Nadat bofvaccinatie in 1987 werd opgenomen in het Rijksvaccinatieprogramma, nam het voorkomen van de ziekte in Nederland sterk af. Het wordt overgedragen door besmette druppeltjes vocht die bofpatiënten uitademen, niezen of hoesten.

Ziekteverschijnselen

- Het kenmerkende verschijnsel van bof is de ontsteking van de wangspeekselklier (zichtbaar als zwelling van de wang).
- Een infectie met het bofvirus verloopt ook vaak zonder verschijnselen.
- Bij sommige patiënten verloopt bof juist ernstig. Zeer zelden ontstaat bijvoorbeeld hersenvliesontsteking.
- De meest voorkomende complicatie bij volwassenen is zaadbalontsteking bij mannen. Dit leidt zelden tot onvruchtbaarheid.
- Blijvende doofheid is een andere complicatie van bof.

Besmetting en preventie

Bof wordt overgedragen doordat het virus in druppeltjes vocht zit die bofpatiënten uitademen, niezen of hoesten. Een patiënt met bof is al enkele dagen vóórdat de symptomen beginnen, besmettelijk. Bof kan voorkómen worden door vaccinatie. In Nederland wordt de vaccinatie tegen bof in het Rijksvaccinatieprogramma aangeboden aan kinderen van 14 maanden en 9 jaar. Het bofvaccin zit in een combinatievaccin (de BMR). Dit vaccin beschermt ook tegen mazelen en rodehond. Vaccinatie geeft geen volledige bescherming tegen een infectie met het bofvirus. Met name bij jonge volwassenen komt bof geregeld voor. Als gevaccineerde personen bof krijgen hebben zij minder kans op complicaties en minder kans op een ernstig ziektebeloop dan ongevaccineerde personen die bof krijgen.

Afspraken Adelante

De diagnose bof is meestal klinische verdenking. Er wordt zelden onderzoek gedaan of het daadwerkelijk om bof gaat. Neem bij melding "mogelijke" bof contact op met de GGD. De GGD kan onderzoek doen bij het kind. Indien er sprake is van de bof mag het kind niet op Adelante komen.

Het betreft een meldingsplichtige ziekte

Adelante neemt contact op met de unit infectieziektebestrijding van de GGD Zuid Limburg (088-880 50 70).

Diarree

Wat is het?

Wanneer een kind per dag meer dan drie dunne tot waterdunne ontlastingen produceert, spreekt men van diarree. De diarree kan hevig zijn en een paar dagen duren (acute diarree). Hierbij bestaat gevaar voor uitdroging door vochtverlies. Als er ook gespuugd wordt, kan het kind binnen een dag uitdrogen. Dit merk je aan droge luiers en toenemende slaperigheid. De diarree kan ook minder hevig zijn en langer dan drie weken, soms wel maanden, duren (chronische diarree). Hierbij bestaat gevaar voor vermagering. De diarree kan ook afgewisseld worden met harde ontlasting (valse diarree). Dit is geen echte diarree, maar diarree ten gevolge van verstopping: de harde ontlasting sluit je darm af, erboven gaat de ontlasting "rotten", wordt dun en loopt erlangs.

Hoe krijg je het?

Acute diarree krijg je door:

- **infectie** Dit is de meest voorkomende oorzaak van diarree. Deze diarree is besmettelijk en wordt veroorzaakt door een bacterie, virus of parasiet. De ziekteverwekker zit in de ontlasting van besmette personen. Als de ziekteverwekker in de mond van een gezond persoon terecht komt (meestal via de handen), dan kan deze diarree veroorzaken.
- **voedselvergiftiging** Hierbij zit de ziekteverwekker in bedorven voedsel of verontreinigd drinkwater. Deze diarree treft alleen die mensen, die hetzelfde gegeten of gedronken hebben.

Chronische diarree kan ontstaan door:

- infectie (klein aantal van de gevallen);
- beschadiging van de darm na infectie of ten gevolge van een darmziekte; infectie elders in het lichaam (b.v. oorontsteking, ontstoken amandelen, kinderziekten);
- borstvoeding (spuitluiers zijn normaal);
- allergie;
- zeer vezelrijke voeding;
- antibiotica.

Wat kun je doen?

Bij acute diarree:

- je kunt alvast beginnen met vocht te geven in de vorm van O.R.S. (zout-suiker-oplossing, verkrijgbaar bij de apotheek) na iedere luier met waterdunne poep; voor de verschoning alles van te voren klaarzetten, zodat je niet met je vieze handen overal aan hoeft te komen;
- bij verschoning wegwerphandschoenen aantrekken;
- de kraan met een papertje opendraaien, anders smeer je de ziektekiemen aan de kraan (of mengkraan gebruiken met elleboogbediening);
- het aankleedkussen of het toilet na gebruik goed schoonmaken (ook de deurknop, kraan, trekker en wanden) en ontsmetten met b.v. Dettol;
- handen goed wassen en afdrogen met papier (keukenrol);
- Een kind met acute diarree moet thuis blijven tot het over is!

Bij chronische diarree:

- een goede hygiëne is altijd belangrijk;
- de therapie hangt af van de oorzaak.

Bij valse diarree:

- een vezelrijke voeding en voldoende drinken.

Afspraken Adelante

Een kind met acute diarree moet thuis blijven tot het over is. Wanneer de huisarts aantoont dat er sprake is van een chronische of valse diarree kan het kind de groep/afdeling bezoeken. Indien de diarree op Adelante wordt geconstateerd zullen ouders worden gebeld om het kind op te halen. Bij bloed in de ontlasting dient het kind meteen opgehaald te worden, het advies hierbij is om meteen naar de huisarts te gaan.

Let op: Norovirus onderkennen.

Gordelroos

Wat is gordelroos?

Gordelroos is een infectie van de huid en zenuwen die veroorzaakt wordt door het varicella Zostervirus. Hetzelfde virus zorgt voor het ontstaan van waterpokken. Gordelroos wordt ook wel herpes zoster genoemd. Iedereen die waterpokken heeft doorgemaakt kan ooit gordelroos krijgen.

Symptomen van gordelroos

Gordelroos begint met jeuk, tintelingen of een hevige, brandende of stekende pijn. Na enkele dagen verschijnen er blaasjes in groepjes op het lichaam, meestal rond de buik of taille. De blaasjes zitten bijvoorbeeld als een gordel om de linkerhelft van de borstkas, vandaar de naam gordelroos. Gordelroos kan echter op het hele lichaam voorkomen. Na 10 tot 14 dagen drogen de blaasjes in en ontstaan er korstjes, die er op een gegeven moment afvallen. Iemand kan nadat de ziekteverschijnselen zijn verdwenen last houden van (zenuw)pijn en tintelingen op de aangedane plek. Soms geeft gordelroos alleen jeuk en pijn, zonder vlekjes of blaasjes.

Besmettelijkheid van gordelroos

Gordelroos is dus een plaatselijke opleving van het waterpokkenvirus dat al heel lang in het lichaam is. Bij gordelroos zit het virus alleen in het vocht in de blaasjes. Het vocht uit de blaasjes is de eerste 1 à 2 weken besmettelijk. Mensen die nog nooit in contact zijn geweest met het virus kunnen na contact met het vocht uit de blaasjes van een gordelroos patiënt waterpokken krijgen.

- Iedereen die waterpokken heeft doorgemaakt kan ooit gordelroos krijgen. Pasgeboren baby's, mensen met afweerstoornissen (zoals hiv en leukemie) en zwangere vrouwen die geen waterpokken hebben doorgemaakt, lopen een iets grotere kans op complicaties wanneer zij via het blaasjesvocht van een gordelroospatiënt waterpokken krijgen.
- Als je nog nooit waterpokken hebt gehad dan kun je door iemand met gordelroos besmet raken en waterpokken krijgen. Je kunt niet rechtstreeks gordelroos krijgen. Er bestaat een vaccin tegen gordelroos.

- Goede hygiëne is erg belangrijk. Was de handen na contact met vocht uit de blaasjes en zorg dat blaasjes bij een gordelroospatiënt zijn afgedekt. Na het doormaken van gordelroos ontstaat er geen blijvende afweer. Mensen kunnen de ziekte vaker krijgen.

Afspraken Adelante

Wanneer kind geen klachten heeft kan zij naar school. Anders naar school met de blaasjes goed afdekken. Bij Contigo gezien de leeftijd en meestal mindere weerstand van de kinderen bij Contigo, hierbij dezelfde afspraken als bij de waterpokken: dus pas komen, als de blaasjes zijn ingedroogd. Dit moet in afstemming met de infectie-commissie.

Griep

Wat is het?

Griep is een infectieziekte veroorzaakt door een virus. De klachten (koorts, hoofdpijn, pijnlijke spieren of gewrichten) duren ongeveer 1 à 2 weken en verdwijnen spontaan. Soms kan de vermoeidheid nog enige weken aanhouden. Vlak na een griep is het kind vatbaarder voor andere infecties.

Hoe krijg je het?

Het virus verspreidt zich door de lucht via kleine vochtdruppeltjes uit de neus en mond van het zieke kind. Opmerking: Een griepepidemie is niet te voorkomen omdat het zieke kind al anderen besmet heeft. Regelmatig luchten van de ruimten helpt bij het verdunnen van de hoeveelheid virusdeeltjes waardoor de besmettingskans afneemt.

Afspraken Adelante

Indien er sprake is van een griep waarbij het kind hinder ondervindt van de klachten mag het kind niet komen op Adelante. Indien de griep op Adelante wordt geconstateerd zullen ouders worden gebeld om het kind op te halen.

Hand- voet en mondziekte

Wat is het?

Hand-, voet- en mondziekte is een besmettelijke ziekte die wordt veroorzaakt door een virus. De ziekte moet niet verward worden met mond- en klauwzeer (bij dieren). De hand-voet-mondziekte komt in Nederland vooral bij kinderen regelmatig voor.

Hoe wordt het overgedragen?

Het virus bevindt zich in de neus en keel van iemand die besmet is. Door praten, hoesten en niezen komt het in de lucht terecht en kan het door anderen ingeademd worden. Ook door direct contact met neus- of keelslijm en speeksel kan besmetting ontstaan. Het virus komt ook voor in de ontlasting van mensen die besmet zijn. Bij toiletgebruik kunnen de toiletbril, de spoelknop en andere voorwerpen besmet raken. Door contact met deze voorwerpen kan het virus aan de handen komen en daarna in de mond terechtkomen.

Hoe weet je of het kind HVM heeft?

De ziekte begint met misselijkheid en braken, soms ook met diarree en koorts. In de mond ontstaan rode plekken die overgaan in blaasjes en blaren. Het kind kan daardoor minder goed drinken. Ook aan de vingers en tenen, handpalm en voetzolen ontstaan rode plekken, die overgaan in blaasjes. Soms ontstaan er rode vlekjes op de billen. Meestal geneest de ziekte spontaan binnen 1-2 weken.

Opmerking: Niet alle kinderen worden na besmetting ziek. Als er ziekteverschijnselen optreden, gebeurt dat meestal drie tot zes dagen na de besmetting. De ziekte is vlak voor er klachten zijn besmettelijk voor anderen, maar ook na herstel kan het virus nog tijdelijk worden overgedragen (vocht uit blaasjes). De ziekte wordt vaker gezien bij jongere kinderen (0-10 jaar) dan bij oudere kinderen of volwassenen.

Maatregelen om ziekte te voorkomen

Er is geen vaccin tegen hand-voet-mondziekte en er zijn geen medicijnen om de ziekte te voorkomen. Goede hygiëne is belangrijk om hand-voet-mondziekte te voorkomen:

- Houd de hand voor de neus en mond bij hoesten en niezen. Het is het beste om daarna de handen te wassen. Leer kinderen dat ook. Nog beter is het om een papieren zakdoek te gebruiken en deze na eenmalig gebruik weg te gooien.

Was de handen in de volgende situaties:

- na gebruik van het toilet;
- na het verschonen van een kind;
- voor het bereiden van voedsel;
- voor het eten.

Leer dat ook aan kinderen. Spoel daarna de handen af. Droog de handen goed af aan een schone, droge doek, een papieren handdoekje of keukenrol. Om effectief te zijn moet het handen wassen tenminste 15 seconden duren en moeten de handen daarna goed afgedroogd worden.

- Houd de nagels kort, ook van de kinderen.
- Maak minimaal eenmaal per dag, maar afhankelijk van de situatie vaker, het toilet schoon. Gebruik van gewone schoonmaakmiddelen is voldoende.
- Werk van schoon (deurklink, kraan, trekker of drukknop) naar minder schoon (toiletbril, toiletpot). Gebruik schoonmaakdoekjes die voor het toilet zijn gebruikt niet voor andere schoonmaakwerkzaamheden.
- Verschoon minimaal dagelijks de handdoek in het toilet, papieren handdoekjes hebben de voorkeur.

Douchen/afdrogen

- Gebruik ieder elke dag een eigen, schone handdoek. Droog van boven naar beneden af (na afdrogen van de billen en het kruis de handdoek niet voor het gezicht en de handen gebruiken). Of: Gebruik aparte handdoeken voor het bovenlichaam en voor het onderlichaam. Zorg dat de handdoek die voor het onderlichaam gebruikt is daarna niet voor het bovenlichaam gebruikt wordt. Verschoon ze regelmatig.

Voor washandjes gelden dezelfde adviezen. Gebruik geen sponzen.

Hang washandjes en handdoeken na gebruik zó uit dat ze goed kunnen drogen.

- Maak speelgoed dat kinderen gemakkelijk in de mond kunnen steken regelmatig goed schoon met water en zeep. Behandeling is niet nodig. Het is wel belangrijk dat het kind goed blijft drinken.

Afspraken Adelante

Virussen die HVM veroorzaken kunnen lang worden uitgescheiden: tot 2 weken na infectie nog uitgescheiden via de keelholte en 3 tot 11 weken (gewoonlijk 4 tot 8 weken) na de infectie via de ontlasting. Dus na het verdwijnen van klachten blijft goede handhygiëne belangrijk, vooral na het verwisselen van luiers en toiletbezoek en voor het bereiden van een maaltijd. Handhygiëne kan worden uitgevoerd met water en zeep. **Handdesinfectans heeft geen effect op enterovirussen.**

Opmerking: Indien er sprake is van hand-voet en mondziekte mag het kind niet op Adelante komen. Zodra de blaasjes ingedroogd zijn mag het kind weer op Adelante komen.

Hersenvliesontsteking (nekkrampe of meningitis)

Wat is het?

Hersenvliesontsteking wordt veroorzaakt door een bacterie of virus. Het tast de vliezen rond de hersenen en het ruggenmerg aan. De incubatietijd is erg kort, 2 tot 5 dagen, waardoor een epidemie zich snel kan uitbreiden. De verschijnselen zijn:

- hoge koorts
- hoofdpijn
- geen eetlust
- spugen
- stijve nek (de nek kan niet meer op de borst gelegd worden)
- luierpijn (bij het optillen van de beentjes gaat de baby huilen)

Opmerking: De ziekteduur hangt af van de soort verwekker en de behandeling. Als hersenvliesontsteking verwaarloosd of onvoldoende behandeld wordt, kan er blijvend lichamelijk of geestelijk letsel ontstaan (b.v. doofheid, blindheid, achterblijven in de geestelijke ontwikkeling).

Hoe krijg je het?

In Nederland is het bijna altijd een virus dat overgebracht wordt door het inademen van besmette druppeltjes (aanhoeften). Het virus kan zich snel verspreiden onder groepen mensen die dicht bij elkaar zitten of slapen. Afspraken Adelante Indien er sprake is een hersenvliesontsteking mag het kind niet bij Adelante komen. Zodra het kind volledig genezen is mag het kind weer bij Adelante komen. Het betreft een meldingsplichtige ziekte, Adelante neemt daarom contact op met de unit infectieziektebestrijding van de GGD Zuid Limburg (088-880 50 70).

Hepatitis A

Afspraken Adelante

Indien er sprake is van hepatitis A mag het kind niet op Adelante komen. Een week na het uitbreken van de geelzucht of koorts mag het kind weer op Adelante komen.

Opmerking: Om verspreiding van de ziekte tegen te gaan, kan de GGD adviseren om alle kinderen en beroepskrachten van de groep, waarin hepatitis A voorkomt, te vaccineren.

Het betreft een meldingsplichtige ziekte, Adelante neemt daarom contact op met de unit infectieziektebestrijding van de GGD Zuid Limburg (088-880 50 70).

Kinkhoest

Wat is het?

Kinkhoest is een besmettelijke ziekte van de luchtwegen die veroorzaakt wordt door een bacterie. Ondanks inenting komt de ziekte in Nederland nog vrij regelmatig voor. De verschijnselen zijn:

- in het begin een gewone verkoudheid met niezen, lichte koorts en prikkelhoest;
- vervolgens ontstaan hevige, plotseling opkomende hoestbuien, gepaard gaande met een gierend geluid ('kinken') en het opgeven van taai slijm;
- soms loopt het kind hierbij blauw aan. Eten veroorzaakt vaak hoestaanvallen, waarbij het voedsel wordt uitgebraakt;
- ook 's nachts treden hoestaanvallen op, dit kan uitpuddend zijn;
- de hoestaanvallen kunnen drie tot vier maanden blijven doorgaan.

Hoe krijg je het?

De bacterie verspreidt zich via kleine, in de lucht zwevende vochtdruppeltjes uit de neus en mond (aanhoesten). Na besmetting duurt het één tot drie weken voor de klachten ontstaan. Kinkhoest is het meest besmettelijk in de eerste fase van de ziekte, dus voordat de typische hoestbuien beginnen. De besmettelijkheid duurt tot drie weken na het begin van de hoestbuien.

Wat kun je doen?

Zorg voor een goede algemene hygiëne:

- Leer de kinderen hoest- en niesdiscipline aan.
- Zorg voor een goede ventilatie.
- Zorg ervoor dat van elk kind bekend is welke vaccinaties het heeft gehad.

Melding bij de GGD

- Overleg met de GGD over het waarschuwen van ouders van kinderen met een verhoogd risico op complicaties. Dit zijn met name jonge kinderen die nog niet of nog niet volledig zijn ingeënt en kinderen met ernstige hart- en longziekten en verminderde weerstand.

Afspraken Adelante

Adelante kan geen algemeen geldend beleid voor kinkhoest opstellen, omdat het per situatie verschillend kan zijn of er wel of niet geweerd moet worden. Adelante zal dan ook te allen tijde contact opnemen met de GGD en/ of het RIVM indien er een melding van kinkhoest is.

Bij Contigo is het volledig vaccinatie programma nog niet doorlopen, hier is het dus sowieso dat kinderen niet mogen komen bij kinkhoest. Kinkhoest is besmettelijk tot 4 weken na de aanvang van de hoestbuien. Het hoesten kan langere tijd blijven bestaan, maar een kind is dan niet meer besmettelijk. Het betreft een meldingsplichtige ziekte, Adelante neemt contact op met de unit infectieziektebestrijding van de GGD Zuid Limburg (088-880 50 70).

Opmerkingen:

- Inenting tegen kinkhoest (DKTP) maakt deel uit van het Rijksvaccinatie -programma. Deze inenting geeft geen volledige bescherming, maar voorkomt wel ernstige ziekteverschijnselen; kinderen die een verhoogd risico hebben op ernstig verloop van kinkhoest worden, als er kinkhoest voorkomt in het gezin, soms uit voorzorg behandeld met antibiotica;
- Er zijn meerdere virussen en bacteriën die een op kinkhoest lijkend ziektebeeld geven. De hoestaanvallen zijn dan echter minder hevig en het karakteristieke gieren ('kinken') ontbreekt; door laboratoriumonderzoek kan vastgesteld worden of het om kinkhoest gaat of niet.

Koorts

Hoe krijg je het?

Door een infectieziekte, bijvoorbeeld verkoudheid, kinderziekte of oorontsteking. Ook een te warme omgeving of te veel kleding kan een verhoogde lichaamstemperatuur veroorzaken.

Wat kun je doen?

- temperatuur opnemen via oor of anus met een digitale thermometer;
- kleertjes uittrekken en het kind afsponzen met lauw water of in een lauw badje doen;
- tocht vermijden;
- alleen een hemdje en luier aantrekken of bloot onder een laken leggen;
- kind laten drinken (eten hoeft niet);
- regelmatig bij het kind gaan kijken.

Niet doen

Het kind warm inpakken, want anders kan het kind zijn warmte niet kwijt en loopt de temperatuur alleen maar op; koortsstuipe kunnen optreden.

Afspraken Adelante

De verhoging van de lichaamstemperatuur is op zichzelf geen reden om een kind naar huis te sturen. Bij koorts wordt beoordeeld hoe een kind zich voelt, of het mee kan doen in de groep en hoeveel aandacht en verzorging het nodig heeft. Een kind met koorts vanaf 38,5 graden wordt extra goed in de gaten gehouden en ouders worden ingelicht. Zodra een kind zich onprettig voelt en/of het kind verdacht wordt van een besmettelijke infectieziekte waarvoor een weringsbeleid geldt, dan worden ouders/verzorgers verzocht het kind op te komen halen en/of thuis te houden.

Koortslip

Wat is het?

Een koortslip is een infectie met herpes simplex virus. Als je eenmaal met dit virus besmet bent, blijf je het levenslang bij je dragen. Dit leidt tot regelmatig terugkerende klachten, met name in perioden met verminderde weerstand, maar bijvoorbeeld ook onder invloed van zonlicht. Normaal sociaal gedrag levert geen problemen op, noch tussen kinderen onderling, noch tussen kind en de leiding. Besmetting met herpes simplex virus kan bij hele jonge zuigelingen (jonger dan vier weken) tot zeer ernstige en uitgebreide ziekte leiden waarbij onder andere hersenweefselontsteking kan optreden.

De verschijnselen zijn:

- blaasjes die vocht bevatten, rond de mond;
- de blaasjes voelen branderig, pijnlijk en/of jeukend aan;
- na enkele dagen springen de blaasjes open, waarna zich een korstje vormt.

Hoe krijg je het?

Het vocht in de blaasjes is zeer besmettelijk. Besmetting vindt plaats door aanraking van de blaasjes (krabben, kussen). De besmettelijkheid is voorbij als zich een korstje heeft gevormd. De klachten duren ongeveer een week, maar kunnen telkens weer terugkomen.

Wat kun je doen?

Laat een kind dat een met een korstje bedekte koortslip heeft regelmatig de handen wassen en voorkom zoveel mogelijk dat het kusjes geeft. Geef het kind (zoals altijd geldt) een eigen beker en bestek en voorkom dat anderen deze gebruiken.

Afspraken Adelante

Een kind met een actieve koortslip mag Adelante bezoeken mits de koortslip bedekt en behandeld is. Er zijn geen maatregelen meer nodig als er een korstje is gevormd. Er zal overleggen moeten plaatsvinden met de infectiecommissie mocht dit zich frequent voordoen bij een kind.

Koortsstuipen

Wat is het?

Koortsstuipen komen voor bij kinderen in de leeftijd van 6 maanden tot ongeveer 5 jaar. Het kan optreden als de temperatuur snel stijgt. De hersenen raken dan geprikkeld door de hoge temperatuur.

De verschijnselen zijn:

- ogen draaien weg;
- het kind spant alle spieren aan en schokt met armen en benen;
- het gezicht ziet blauw of bleek;
- soms wordt het kind geheel slap;
- De aanval duurt meestal een paar minuten, hierna komt het kind weer bij bewustzijn, is suf en kan gaan spugen.

Hoe krijg je het?

Door het snel oplopen van de temperatuur. Waarom het ene kind hier wel gevoelig voor is en het ander niet, is onbekend. Erfelijkheid speelt wel een rol.

Wat kun je doen?

Tijdens een aanval:

- zorgen dat het kind zich geen pijn kan doen, b.v. speelgoed opzij leggen, kind op matras leggen of iets zachts onder het hoofd leggen (niet te dik);
- arts (laten) bellen;
- op de klok kijken hoe lang de aanval duurt;
- kind op de zij leggen;
- schoenen en sokken van het kind uittrekken zodat het de warmte kwijt kan;
- knellende kleding los maken.

Na de aanval:

- kijken of mond leeg is en eventueel schoonmaken ademhaling en bewustzijn controleren;
- bij koorts afsponzen met lauw water;
- medicijnen geven indien voorgeschreven.

Afspraken Adelante

Dat is per locatie verschillend, of er wel of niet een arts bereikbaar is, anders verloopt dit volgens de calamiteitenafspraken.

Krentenbaard (Impetigo)

Wat is het?

Dit is een oppervlakkige infectie van de huid veroorzaakt door bacteriën. De huid kan van tevoren heel zijn of kapot gekrabd door eczeem of een muggenbult. De infectie zit meestal in het gezicht rond de neus of mond, maar kan zich ook op andere plaatsen voordoen. De aandoening begint met een blaasje dat openbarst en waarop een honinggele korst ontstaat. De plekken breiden zich uit, zodat het lijkt alsof het kind een baard van krenten heeft.

Hoe krijg je het?

Het vocht uit de blaasjes is zeer besmettelijk totdat de blaasjes zijn ingedroogd. Besmetting vindt plaats via geïnfecteerde handen of het kind kan zichzelf infecteren door aan de plekken te krabben. Vooral kinderen zijn gevoelig voor deze infectie omdat hun weerstand nog niet zo goed is als die van volwassenen. Een slechte hygiëne kan ook een rol spelen.

Wat kun je doen?

Voorkom besmetting van andere kinderen door:

- alles waar het kind in contact mee is geweest goed schoon te maken;
- het kind niet aan de plekken te laten krabben;
- na huidcontact de handen goed te wassen;
- gebruik papieren handdoeken of geef het kind een eigen handdoek;
- probeer andere plaatsen dan mond en neus af te plakken met materiaal dat de huid niet irriteert.

Afspraken Adelante

Indien er sprake is van krentenbaard mag het kind niet bij Adelante komen. Zodra de blaasjes zijn ingedroogd of 48 uur nadat er gestart is met AB mag het kind weer bij Adelante komen.

Mazelen

Wat is het?

Mazelen (morbilli) is één van de meest besmettelijke ziekten die er bestaan en wordt veroorzaakt door het mazelenvirus. Het wordt overgedragen door besmette druppeltjes vocht die mazelenpatiënten uitademen, niezen of hoesten. Het kenmerkende verschijnsel van een mazeleninfectie is de rode huiduitslag. Mazelenvaccinatie wordt aangeboden aan alle kinderen in Nederland via het Rijksvaccinatieprogramma. In 2013 en 2014 was er een mazelenepidemie in Nederland. Deze was voornamelijk onder niet gevaccineerde, orthodox-protestante schoolkinderen.

Ziekteverschijnselen

Mazelen begint met koorts, hoesten, neusverkoudheid en oogontsteking. Zo'n twee tot vier dagen later ontstaan er rode vlekjes. Het mazelenvirus kan ook middenoorontsteking en diarree veroorzaken, en in ernstige gevallen longontsteking, stuipen of hersenontsteking. In zeer zeldzame gevallen veroorzaakt mazelen een hersenontsteking die gemiddeld pas 7 jaar na de mazelen begint, en altijd fataal is. Jonge kinderen, volwassenen en personen met een verminderde afweer, hebben een groter risico ernstig ziek te worden als zij mazelen oplopen dan gezonde kinderen op de basisschoolleeftijd.

Afspraken Adelante

Indien er sprake is van mazelen mag het kind niet op Adelante komen. Vier dagen na ontstaan exantheem is iemand niet meer besmettelijk. Het betreft een meldingsplichtige ziekte, Adelante neemt contact op met de unit infectieziektebestrijding van de GGD Zuid Limburg (088-880 50 70).

Middenoorontsteking en loopoor

Wat is het?

Een acute middenoorontsteking is een plotseling optredende infectie van het middenoor. Deze ontsteking kan veroorzaakt worden door allerlei virussen en bacteriën die ook verkoudheid en andere luchtweginfecties veroorzaken.

De verschijnselen zijn:

- flinke oorpijn;
- koorts;
- hongerigheid.

Als complicatie van een middenoorontsteking kan er een loopoor ontstaan. Bij een loopoor is het trommelvlies kapot gegaan en komt er pus uit het oor. De pijn en koorts nemen dan af. De pus ziet er uit als snot: lichtgeel, vrij dun en het stinkt vaak. Niet te verwarren met oorsmeer, dat er donkergeel uitziet, vaster is en niet ruikt. Een loopoor kan twee weken aanhouden.

Andere (ernstige) complicaties bij een middenoorontsteking kunnen zijn:

- een chronische middenoorontsteking met gehoorverlies als gevolg;
- infectie van het bot achter het oor;
- hersenvliesontsteking.

Hoe krijg je het?

Een middenoorontsteking treedt meestal op als complicatie na een verkoudheid. De verkoudheid en ook de eventueel daaropvolgende oorontsteking loop je op door contact met kleine vochtdruppeltjes die afkomstig zijn uit neus en keel van verkouden mensen. De pus uit een loopoor is net als snot wel besmettelijk, maar contact ermee leidt tot een verkoudheid en niet direct tot een middenoorontsteking.

Wat kun je doen?

Een kind met een middenoorontsteking voelt zich meestal ziek, is onder controle bij de huisarts en zal waarschijnlijk niet naar de klas/groep komen. Wanneer een kind een loopoor heeft, dan is het heel belangrijk om een goede hygiëne in acht te nemen zoals:

- regelmatig deppen van het pus uit de oorschelp met een wattenbolletje (nooit met wattenstokjes in het oor gaan) en daarna goed handen wassen
- alles waar het pus uit het loopoor mee in contact is geweest goed schoonmaken wanneer een kind koortsvrij is, maar nog wel een loopoor heeft, wordt het oor voor een gedeelte afgeplakt in verband met besmettingsgevaar voor de overige kinderen.

Afspraken Adelante

Kinderen met een middenoorontsteking en loopoor hoeven niet geweerd te worden. Net als kinderen met een gewone verkoudheid mogen zij Adelante bezoeken als zij zich verder goed voelen en geen koorts hebben.

Ontstoken ogen

Wat is het?

Een ontsteking van de ogen wordt veroorzaakt door een virus of bacterie.

De verschijnselen zijn:

- rode ogen;
- opgezette oogleden;
- gele of groene pus uit het oog.

Zonder behandeling kan littekenvorming in het oog optreden waardoor het gezichtsvermogen kan worden aangetast.

Hoe krijg je het?

De pus is besmettelijk. Via de handen (wrijven) kunnen de ziektekiemen op anderen worden overgebracht. Vaak zie je een kleine epidemie ontstaan.

Wat kun je doen?

- naar de huisarts gaan voor oogzalf of druppels;
- na 2 dagen therapie is er geen besmettingsgevaar meer;
- voorkom verdere besmetting door het kind niet in de ogen te laten wrijven;
- regelmatig handen wassen, met name na het schoonmaken of druppelen van het oog gebruik voor het schoonmaken van het oog (afgekoeld) gekookt water (geen boorwater) en gebruik voor ieder oog een apart watje of gaasje.

Oogdruppel

Als het kind gedruppeld moet worden, doe het dan als volgt:

- leg het kind op de rug en vraag het de oogjes dicht te knijpen;
- druppel de vloeistof in de binnenhoek van het oog;
- als je klaar bent, vraag het kind dan de ogen te openen.

Opmerking: Bij baby's zie je nog wel eens een ontsteking ontstaan ten gevolge van een vernauwing van het traanbuisje. Afspraken Adelante Als een kind bij Adelante ziek wordt, worden de ouders gebeld om het kind op te komen halen. Als het kind behandeld wordt met oogzalf of druppels kan het kind na 2 dagen therapie Adelante weer bezoeken. Als het kind niet behandeld wordt, kan het Adelante weer bezoeken als de ontsteking volledig genezen is.

Rodehond

Wat is het?

Rodehond is een infectieziekte veroorzaakt door een virus. Nu bijna alle kinderen gevaccineerd worden tegen rodehond komt de ziekte bijna niet meer voor. Rodehond is een betrekkelijk onschuldige ziekte, maar kan bij zwangere vrouwen, die de ziekte nooit gehad hebben of nooit zijn ingeënt, leiden tot de geboorte van een kind met ernstige afwijkingen. De incubatietijd is 2 tot 3 weken. De ziekteduur is enige dagen. Men is levenslang immuun.

De verschijnselen zijn:

- het kind is nauwelijks ziek, meestal is het wat verkouden;
- de rode uitslag begint in het gezicht en breidt zich snel uit over de rest van het lichaam; de vlekken lopen zo in elkaar over, dat het lijkt alsof het kind een egaal rode kleur heeft. De uitslag duurt een paar dagen;
- typerend zijn de opgezette klieren in de nek;
- meestal heeft het kind geen koorts.

Hoe krijg je het?

De ziekte is besmettelijk vanaf 5 dagen vóór tot 5 dagen na het verschijnen van de uitslag. Het virus verspreidt zich via kleine, in de lucht zwevende vochtdruppeltjes uit de neus, mond en keel van het zieke kind.

Wat kun je doen?

- zorg voor een goede algemene hygiëne;
- zorg voor een goede ventilatie en lucht de ruimte regelmatig.

Opmerking: Alle kinderen kunnen gratis tegen rode hond worden ingeënt, de BMR-vaccinatie.

Afspraken Adelante

Rode hond is besmettelijk tot 7 dagen na het ontstaan van de huiduitslag. Hierna mag het kind de groep weer bezoeken. De ouders van de overige kinderen en de infectiecommissie moeten worden gewaarschuwd bij een bevestigd geval van rode hond in verband met eventuele zwangerschappen. Vaak wordt diagnose rode hond gesteld op basis van klinisch beeld. Het is belangrijk dat er onderzoek wordt ingezet. Wanneer dit (nog) niet is gebeurd kan de GGD dit doen. Meldingsplichtige ziekte neem contact op met de unit infectieziektebestrijding van de GGD Zuid Limburg (088-880 50 70).

Roodvonk

Wat is het?

Roodvonk is een infectieziekte die veroorzaakt wordt door een bacterie. De ziekte duurt tien tot veertien dagen en is goed te behandelen met antibiotica. De bacterie die roodvonk veroorzaakt kan ook andere ziektebeelden veroorzaken zoals keelontsteking en huidinfecties. Het doormaken van de ziekte geeft in het geval van roodvonk geen levenslange bescherming, men kan de ziekte vaker krijgen.

De verschijnselen zijn:

- hoge koorts;
- keelpijn;
- hoofdpijn;
- braken.
- op de tweede dag ontstaan kleine dieprode vlekjes ('rood kippenvel') die beginnen in de liezen en zich verspreiden over het hele lichaam, behalve rond de neus en mond;
- de tong is eerst geheel beslagen; later wordt de tong rood met puntjes ('frambozentong');
- na een paar dagen verbleekt de huiduitslag en begint de huid te vervellen, vooral aan de handen en voeten.

Dankzij de behandeling met antibiotica komen complicaties zoals een nieraandoening of gewrichtsaandoening (acute reuma) niet vaak meer voor.

Hoe krijg je het?

De bacterie zit in de neus en keel en kan door aanhoesten worden overgebracht op anderen. De ziekte is ook besmettelijk via de handen en kleding zolang er nog vervellingen zijn. Bij behandeling met antibiotica is na 48 uur de besmettelijkheid voorbij.

Wat kun je doen?

- zorg voor een goede algemene hygiëne;
- zorg voor goede ventilatie en lucht de ruimte regelmatig.

Afspraken Adelante

Indien er sprake is van roodvonk mag het kind niet op Adelante komen. Zodra er geen vervellingen meer zijn of 48 uur na starten van antibiotica mag het kind weer op Adelante komen.

RSV

Wat is het?

RSV of RS-virus is een virus dat een ontsteking van de luchtwegen veroorzaakt. Dit kan variëren van een lichte verkoudheid tot een zware longontsteking. Met name bij hele jonge kinderen kan de ziekte een ernstig beloop hebben en is ziekenhuisopname soms noodzakelijk. Vrijwel iedereen maakt in zijn leven meerdere RSV-infecties door. RSV is een veel voorkomende verwekker van gewone verkoudheid.

De verschijnselen zijn:

- verstopte neus met afscheiding;
- soms hoesten, al dan niet met overgeven;
- soms benauwdheid en belemmerde ademhaling; soms koorts.

Hoe krijg je het?

- Het virus zit in vocht en slijm uit mond en neus. De verspreiding gaat met name via de handen.
- Hoesten en niezen is minder van belang.

Wat kun je doen?

- zorg voor een goede algemene hygiëne, let met name op de handhygiëne;
- bij benauwdheid en hoge koorts de dienstdoende arts en ouders waarschuwen, daarna de huisarts raadplegen.

Afspraken Adelante

Wering van kinderen die vanwege een RSV-infectie in het ziekenhuis opgenomen zijn geweest is niet nodig. Ook broertjes en zusjes hoeven niet geweerd te worden. Wel worden bij een bevestigd geval van RSV ouders van kinderen met ernstige aangeboren longafwijkingen en ouders van jonge kinderen die meer dan zes weken te vroeg zijn geboren gewaarschuwd.

Schimmelinfecties

Wat is het?

Een schimmelinfectie is een infectie van de huid of slijmvliezen veroorzaakt door een schimmel. Aangezien schimmels van een warme vochtige omgeving houden, zie je deze infectie meestal in de huidplooien (oksels, liezen, hals, tussen de tenen, in het luiergebied) en in de mond. Soms zit de schimmelinfectie op de romp, armen of benen of tussen de haren. Er zijn heel veel soorten schimmels die allemaal weer andere verschijnselen kunnen veroorzaken.

De meest voorkomende schimmelinfecties bij kinderen zijn:

- **Spruw:** Witte plekjes in de mond, die niet weg te vegen zijn zoals voeding. Komt het meest bij baby's voor. Spruw is besmettelijk en pijnlijk.
- **Luieruitslag:** Dezelfde schimmel die spruw veroorzaakt kan ook knalrode billen veroorzaken.
- **Ringworm:** Deze infectie wordt niet door een worm veroorzaakt maar is zo genoemd omdat de plekjes ringvormig zijn. Deze plekjes zitten meestal op de romp.
- **Zwemmerseczeem:** Deze infectie komt tussen de tenen voor. Het gaat gepaard met verweking van de huid en jeuk. Het wordt vooral bij oudere kinderen gezien.

Hoe krijg je het?

In elke warme en vochtige omgeving groeien schimmels, bijvoorbeeld in spleten en oneffenheden in badkamers, zwembaden en gymzalen. Het lopen op blote voeten vergroot de kans een infectie op te lopen. Ook mensen en dieren dragen schimmels bij zich en kunnen zichzelf of anderen besmetten. Antibioticagebruik kan ook wel eens een schimmelinfectie veroorzaken omdat alle bacteriën gedood worden en de schimmels dan een kans krijgen om te groeien.

Wat kun je doen?

- bij hardnekkige infecties of verergering is het raadzaam naar de huisarts te gaan;
- een goede hygiëne is belangrijk;
- bij gebruik van fles of fopspeen: dagelijks uitkoken van flessen en (fop)spenen voorkomt spruw;
- ieder kind zijn eigen fles en fopspeen (naam erop);
- bij spruw na elke voeding een beetje afgekoeld gekookt water geven om het mondje schoon te spoelen;
- na het wassen het kind met een schone droge handdoek of stoffen luier goed afdrogen, met name tussen de plooiën en tussen de tenen;
- bij roodheid de huid droog föhnen of het kind even met de billen bloot laten liggen, daarna zinkolie erop doen om de roodheid te verminderen en om de huid tegen vocht te beschermen;
- de kinderen niet op blote voetjes in een gymzaal laten lopen.

Afspraken Adelante

Indien er sprake is van een schimmelinfectie mag het kind op Adelante komen nadat het gezien is door een arts en eventuele behandeling is gestart.

Schurft (scabiës)

Wat is het?

Schurft is een besmettelijke huidandoening die wordt veroorzaakt door de schurftmijt (scabiësmijt). De mijt graaft gangetjes in de huid, vooral in de handpalm, de huid tussen de vingers, de pols, de elleboog, de voet en de geslachtsdelen. De belangrijkste klacht is jeuk. De jeuk kan over het hele lichaam optreden en is in bed en bij warmte het hevigst. Na besmetting duurt het 2-6 weken voordat klachten optreden. Mensen die eerder schurft hebben gehad, krijgen sneller jeuk.

Opmerking: Schurft gaat niet vanzelf over. Het is belangrijk dat diegene zich laat behandelen.

Hoe krijg je het?

Iemand kan besmet worden door langdurig of regelmatig intensief huidcontact met een schurftpatiënt. Langdurig wil zeggen 15 minuten of langer. Daarbij kunt u denken aan lichamelijke verzorging, seksueel contact of gezamenlijk gebruik van bed, kleding, verkleedkleden of knuffelbeesten. Men kan geen schurft oplopen door naast iemand te zitten of door iemand een kus of hand te geven.

Wat kun je doen om te voorkomen?

Men kan een paar voorzorgsmaatregelen nemen:

- gebruik geen ongewassen kleding of beddengoed van een ander, en gebruik op reis uw eigen lakens/lakenzak;
- Vermijd intensief huidcontact als u weet dat iemand schurft heeft;
- Draag een wegwerpschort met lange mouwen en handschoenen bij de verzorging van iemand met schurft.

Naast de behandeling is het van groot belang een aantal hygiënemaatregelen op te volgen:

- Alle kleding die in de 3 dagen vóór en tijdens de behandeling direct op de huid gedragen is, moet gewassen worden: onderkleding, pyjama, overhemd/blouse, handschoenen, sloffen en dergelijke.
- Hetzelfde geldt voor beddengoed en handdoeken die u in de 3 dagen voor en tijdens de behandeling heeft gebruikt.
- Wasbaar textiel moet u wassen op ten minste 50°C.
- Moeilijk of niet wasbaar textiel en spullen: 72 uur luchten op kamertemperatuur (18-20°C), bijv. uithangen aan wasrekje of 72 uur in gesloten plastic zakken bij kamertemperatuur (18-20°C) of 72 uur in plastic zakken in de diepvries (-18°C).

Behandeling

Schurft is goed te behandelen meteen speciale crème. Huisgenoten en andere mensen met wie de schurftpatiënt intensief huidcontact heeft gehad lopen risico besmet te zijn. Ook als ze nog geen klachten hebben. Het is van groot belang dat zij gelijktijdig worden mee behandeld om te voorkomen dat herbesmetting plaatsvindt. Ongeveer 24 uur na de behandeling bent u niet meer besmettelijk.

Afspraken Adelante

Een kind met schurft moet eerst behandeld worden alvorens weer naar Adelante te komen (zie behandeling).

Steenpuist

Wat is het?

Een steenpuist is een huidinfectie die veroorzaakt wordt door een bacterie (de stafylokok). Er ontstaat een pijnlijke, rode en warme bult rond een haarwortel. In enkele dagen wordt de bult groter en ontstaat er een onderhuidse ontsteking met een zwarte punt. Er kan een behoorlijke hoeveelheid pus gevormd worden die afvloeit als de puist opengaat.

Hoe krijg je het?

Veel mensen dragen de bacterie die steenpuisten kan veroorzaken bij zich in de neus, zonder er last van te hebben. Je kunt met de bacterie besmet raken als je in contact komt met druppeltjes uit de neus van deze dragers. Ook kan besmetting optreden door direct of indirect contact met pus uit een steenpuist. Als je weerstand vermindert kunnen bacteriën die je tevoren zonder problemen bij je droeg alsnog een steenpuist veroorzaken.

Wat kun je doen?

- zorg voor een goede hygiëne, laat gebruik maken van papieren handdoeken en vloeibare zeep;
- zorg voor een goede wondhygiëne. De steenpuist dient goed afgedekt te zijn om openstoten te voorkomen. Als de steenpuist open is, verbind die dan met gaasjes en plak hem daaromheen volledig af. De gaasjes moeten regelmatig verschoond worden. Gebruik handschoenen bij het verbinden. Een steenpuist mag beslist niet uitgedrukt worden.

Afspraken Adelante

Een kind met een steenpuist mag komen mits de steenpuist is afgedekt.

Verkoudheid

Wat is het?

Een verkoudheid is een infectie van de bovenste luchtwegen, veroorzaakt door een virus. De verschijnselen zijn:

- niezen;
- hoesten;
- afscheiding uit de neus;
- soms keelpijn;
- hoofdpijn;
- soms koorts.

Meestal duurt het niet langer dan 1 week.

De complicaties zijn: oorontsteking, ontsteking van de bijholten, ontstoken amandelen, bronchitis, longontsteking.

Hoe krijg je het?

Het virus verspreidt zich via kleine in de lucht zwevende vochtdruppeltjes afkomstig uit de neus/keelholte van het zieke kind (niezen, hoesten).

Wat kun je doen?

Een verstopte neus is erg hinderlijk bij het drinken en slapen.

- voor de voeding en voor het slapen het neusje schoonmaken en druppelen met zout water (mespuntje zout op een kopje water);
- rauw ui in stukken snijden en bij het bedje neerzetten (zorg dat het kind er niet bij kan);
- regelmatig luchten van kinderen en gebouw verdunt de hoeveelheid virusdeeltjes, zodat de kans op besmetting afneemt;
- ook een goede hygiëne (neuzen afvegen, handen wassen, etc.) verkleint de kans op infectie.

Opmerking: 10 tot 12 verkoudheden per jaar zijn normaal voor een kind. Als het kind constant verkouden is, snurkt, uit de mond ruikt, slecht hoort of hangerig blijft, is het verstandig de huisarts te raadplegen. Er kan dan sprake zijn van een vergrote neusamandel of een allergie.

Afspraken Adelante

Als een kind op de groep ziek wordt, worden de ouders gebeld om het kind op te komen halen. Een kind kan zich ziek voelen van een ernstige verkoudheid en hoort dan thuis. Ook als er sprake is van koorts, kan het kind de groep niet bezoeken.

Vijfde ziekte

Wat is het?

De vijfde ziekte is een besmettelijke infectieziekte veroorzaakt door een virus. Het is een onschuldige ziekte, die spontaan geneest. De incubatietijd is 7 tot 14 dagen. De verschijnselen zijn:

- soms is het kind nauwelijks ziek;
- lichte koorts;
- grote en kleine vlekken beginnend in het gezicht, zich verspreidend over het hele lichaam. De vlekken trekken na een week weg.

Hoe krijg je het?

Het virus verspreidt zich via kleine in de lucht zwevende vochtdruppeltjes afkomstig uit de neus/keelholte van het zieke kind. De ziekte is besmettelijk zolang het kind uitslag heeft. Wat kun je doen? Het regelmatig luchten van kinderen en gebouw doet de kans op besmetting afnemen.

Afspraken Adelante

- De diagnose 5e ziekte wordt vaak gesteld op klinisch beeld. Echter, alleen op basis van kliniek is het heel moeilijk te onderscheiden van andere virusziekten. Als er een sterke verdenking is op 5e ziekte en er zijn risicocontacten (bijv kinderen in de groep met bloedziekten, zwangere medewerkers die geen 5e ziekte hebben doorgemaakt) is het mogelijk bloedonderzoek te doen om te kijken of het echt 5e ziekte betreft. Dergelijk bloedonderzoek is ook mogelijk bij de GGD.
- Doorgaans adviseren wij andere ouders te informeren indien 2 of meer kinderen dezelfde infectieziekte hebben (bewezen overdracht van een infectieziekte). Echter, het is aan de organisatie om hiervan af te wijken.

- Als een kind op de groep ziek wordt, worden de ouders gebeld om het kind op te komen halen.
- De ouders van de overige kinderen en de infectiecommissie moeten worden gewaarschuwd bij een bevestigd geval van de vijfde ziekte, aangezien de ziekte gevaarlijk kan zijn voor ongeboren kinderen van zwangere vrouwen (tot 20 weken) en voor kinderen met een bloedziekte.

Waterpokken

Wat is het?

Waterpokken is een besmettelijke infectieziekte veroorzaakt door een virus. De incubatietijd is 14 tot 21 dagen. De ziekte duurt ongeveer 7 dagen en geneest spontaan. Na genezing is men levenslang immuun.

De verschijnselen zijn:

- in het begin lichte koorts, hoesten, hoofdpijn;
- na een paar dagen verschijnen kleine rode bultjes, waarop na 6 tot 12 uur blaasjes ontstaan die erg kunnen jeuken;
- Waterpokken zie je vooral op de romp, het gezicht, tussen de haren en in de mond.

De complicaties zijn:

- infectie van de huid door het krabben (littetekenvorming);
- longontsteking;
- hersenvliesontsteking (gelukkig zeldzaam).

Hoe krijg je het?

Waterpokken is al besmettelijk vanaf een dag voor het opkomen van de blaasjes totdat alle blaasjes zijn ingedroogd. De kans dat andere kinderen zijn besmet, voordat je ziet dat een kind de waterpokken heeft, is dus al zeer groot. Het virus verspreidt zich via kleine, in de lucht zwevende vochtdruppeltjes afkomstig uit de neus-/keelholte van het zieke kind (aanhoesten) en het vocht uit de blaasjes van de zieke.

Wat kun je doen?

- voorkom krabben;
- houd de nagels kort;
- gebruik baby-mentholpoeder of calendulan van VSM tegen de jeuk;
- Havermout in een washandje in bad kan helpen tegen de jeuk.

Afspraken Adelante

Wanneer de blaasjes zijn ingedroogd kan het kind de groep weer bezoeken. Waterpokken wordt vaak gesteld op klinisch beeld. Echter, alleen op basis van kliniek is het heel moeilijk te onderscheiden van andere virusziekten. Als er een sterke verdenking is op waterpokken en er zijn risicocontacten (bijv kinderen in de groep met bloedziekten, zwangere medewerkers die geen waterpokken hebben doorgemaakt) is het mogelijk bloedonderzoek te doen om te kijken of het echt waterpokken betreft. Dergelijk bloedonderzoek is ook mogelijk bij de GGD. Waterpokken kan een risico zijn voor een zwangere die geen antistoffen heeft (dus die in het verleden nog geen waterpokken heeft gehad). In het begin van de zwangerschap is er met name risico voor het ongeboren kind, in de tweede helft van de zwangerschap is er met name risico voor de zwangere zelf. Aan het einde van de zwangerschap is er idd weer risico voor het kind (deze kan besmet raken vlak na de geboorte of in de laatste weken van de zwangerschap).

Opmerking: Waterpokken kan gevaarlijk zijn voor pasgeborenen als hun moeder de ziekte doormaakt in de dagen rond de geboorte.

Waterwratten

Wat zijn het?

Waterwratten worden veroorzaakt door een virus. Het zijn kleine, maximaal erwtgrote, glanzende parelmoerachtige bultjes. In het midden zit een grote porie. Waterwratten ontwikkelen zich meestal van de romp naar de oksels, bovenarmen en elleboogplooï, en naar de bovenbenen en knieholte. Het is een goedaardige huidaandoening die vaak bij peuters en kleuters voorkomt. Waterwratten verdwijnen meestal vanzelf binnen zes tot achttien maanden. Daarna is het kind immuun voor waterwratten.

Hoe krijg je het?

De waterwratten zijn gevuld met vocht. In dit vocht zit het virus. Wanneer de waterwratten vanzelf of door krabben opengaan, komt het besmettelijke vocht eruit. Je kunt besmet worden door direct contact met iemand met waterwratten of via voorwerpen zoals handdoeken. Na de besmetting duurt het enkele weken tot maanden voor er waterwratten ontstaan.

Wat kun je doen?

- het kind niet aan de wratjes laten krabben;
- open wratjes aanstippen met jodium en afdekken;
- zorg voor een goede algemene hygiëne en reinig het speelgoed regelmatig.

Afspraken Adelante

Kinderen met waterwratten hoeven niet geweerd te worden. Het is een onschuldige aandoening die vanzelf weer over gaat. Zwemmen mag wel alleen als deze wratjes niet zijn geïnfecteerd.

Zesde ziekte

Wat is het?

De zesde ziekte is een besmettelijke infectieziekte veroorzaakt door een virus. Het is een onschuldige ziekte die spontaan geneest. De incubatietijd is 7 tot 17 dagen.

De verschijnselen zijn:

- gedurende een paar dagen hoge koorts (boven de 39°C);
- 1 tot 2 dagen na het zakken van de koorts verschijnen er kleine rode vlekjes op de romp (meestal niet op armen, benen, gezicht);
- een enkele keer kan het kind als complicatie een koortsstuip krijgen door de snel oplopende temperatuur.

Hoe krijg je het?

Het virus verspreidt zich via kleine in de lucht zwevende vochtdruppeltjes afkomstig uit de neus-keelholte van het zieke kind. De ziekte is besmettelijk vanaf het moment dat de koorts opkomt, totdat de vlekken zijn verdwenen.

Afspraken Adelante

Indien er sprake is van de zesde ziekte mag het kind niet op Adelante komen. Ook de zesde ziekte betreft vaak een klinische diagnose die vaak niet te onderscheiden is van andere ziekten die gepaard gaan met vlekjes.

- De besmettelijke periode van zesde ziekte is niet goed bekend.
- Zesde ziekte kan bij patiënten met een immuunstoornis een verhoogde kans op een ernstig beloop geven. Zodra de koorts en vlekken verdwenen zijn mag het kind weer op Adelante komen.

-

Opmerkingen

De inhoud van dit document is in samenwerking met GGD Zuid opgesteld. Bij het controleren van de inhoud van dit document dient nagegaan te worden of deze nog overeenkomstig met de richtlijnen GGD is.

Behorend bij protocol

Dit protocol is onderdeel van het Adelante protocol Hygiëne en infectiepreventie.

Meer informatie/contact

Heeft u vragen of wenst u advies? Neem dan contact op met de Dagverpleging via het Servicebureau Kinderen van Adelante in Valkenburg a/d Geul. Het bureau is op werkdagen geopend van 8.30 tot 17.00 uur en bereikbaar via 045-528 2600. Meer informatie over Adelante treft u aan op www.adelantegroep.nl

OVER ADELANTE

Adelante is een organisatie die ondersteuning biedt aan volwassenen en kinderen die te maken hebben met de gevolgen van een ziekte, aangeboren aandoening of ongeval. Ruim 1250 professionals, medewerkers en vrijwilligers verlenen die zorg vanuit diverse locaties verspreid over heel Limburg, inclusief de poliklinieken van een aantal ziekenhuizen.

Cliënten kunnen terecht voor medisch specialistische revalidatie, gehoor-, taal- en spraakproblemen, speciaal onderwijs, medische kindzorg, sport en arbeidsrevalidatie.

Adelante richt zich niet op de beperking maar op de mogelijkheden om door te kunnen gaan. Ons motto: haal het beste uit jezelf!

www.adelantegroep.nl

adelante

haal het beste uit jezelf

Onderstestraat 29
6301 KA Valkenburg a/d Geul
t 045 - 528 26 00
www.adelantegroep.nl